

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

Joannis Trithemij Abbatis Monasterij S. Iacobi Wirzburgensis Ordinis Divi
Patris Benedicti epistola Proëmialis ad Joannem Abbatem Hirsaugiensem
ejusdem Ordinis, in secundum Volumen Chronicorum seu ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38573

JOANNIS TRITHEMIJ
ABBATIS

Monasterij S. Iacobi Wirzburgensis Ordinis
Divi Patris Benedicti epistola Proemialis ad Joannem Ab-
batem Hirsaugiensem ejusdem Ordinis. in secundum Volumen
Chronicorum seu Annalium memorati Coenobij Hirsaug-
giani Spirensis Dioecesis.

SI gregis Hirsaugiani Vigilantissime Pastor Abba
Joannes in hujus editione secundi Voluminis Chronicorum
seve Annalium insignis Monasterij sui jam dicti Hirsaugien-
sis, limace tardior visus sum, equanimiter feram oportet.
Scio enim, nec me fugere potest, quanto mentis desiderio hanc
ipsam novissime partis consummationem per biennium ex-
pectaveris: & sicut vehementer amanti omnis absentie
mora semper longa videtur, quantumlibet sit brevis aut parva: ita reor & animo
contingere tuo: cui nihil esse videatur primum desiderati Volumen operis, nisi
consummatum habeat & secundum. Nam ut scriptura dicit: Spes, quae differtur,
affligit animam: Et sicuti est in proverbio: Eo crescunt desideria vehementius,
quod diutius protelantur: & mens amore tabescit, quando nimium differtur,
quod amans concupiscit. Veruntamen in hac dilatione mea non est, quo juste vel
moram incuses: vel negligentiam in me aliquam redarguas. Mora enim mihi
fuit necessaria, negligentiam vero nullam admisi. Quis etenim brevi tempore,
vel mensibus paucis opus historiarum tam ingens magnum & arduum (& quod
magis est difficile, de solis rebus Germanicis) in unum comportare corpus vel con-
scribere possit?

Quis denique (edendorum Annalium vel ignarus, vel nullam consecutus
experientiam) mihi crediturus est, quanto labore, quanto sudore, quamisque
vigilijs & studijs usque ad iedum & abominationem pendere continuis, haec duo
volumina, imo ingentes Codices historiarum seve annalium insignis coenobij tui
ad calcem Domino Deo iuvante perduxerim? Mensibus quinquaginta quatuor
continue in hoc opere desudavi adeo constanter atque tenaciter, ut ne tempus qui-
dem refocillationi corporis mei necessarium, & a Regula permissum liberum habere
ab hac editione potuerim. Continue semper & sine intermissione die ac nocte vigi-
lans & dormiens, aut mente aut corpore Hirsaugianis occupatus fui Annalibus.
Etenim vigilans diem comportando, discernendo, ordinando & scribendo totum
in laboribus consummavi: noctem dormiens interruptam earum occupationum
imagines nimium sustinui molestas & importunas, quarum archetypa diutius
fueram occupatus. Labor is magnus & sine utilitate molestissimus plus me laesit
victura fuliginis umbram somniantem, quam omnis labor diuturnus scribentem.

¶

Scd

Joannis
Tritheimij
epistola ad
Joannem
Abbatem
Hirsaug-
iensem,

Moram
editionis
necessaria
& tempus
excusat
Tritheimij.

Mensib. 54
Tritheimij
laboravit
in Chron.
Hirsaug.

Tritheimij

An Hirsaug

75 II
S V
48

Sed aliter fieri non potuit, ubi & nimia & continua in me propositi operis diligentia fuit, quae rebus umbram copulavit. Quod si pergas fœdam in me suscepti operis negligentiam arguere, cum nulla fuerit, ego me testibus defendam, & jure innocentiam declarabo. Testis est Peapolis tota in his, qui Trithemium noverunt: testes sunt fratres mei, qui viderunt. Testes multi Religiosi, & cives, quos brevitate causa pertransco, quod inter tot occurfus hominum, quos aliquando pati necesse fuerit, nemo reperit me otiosum: sed in opere Hirsaugiano semper occupatum. Solitarius à multis diebus cibum sumpsi & potum, ne diutius manus ab opere vacaret, si cum fratribus corpus ipsa ministrando cibum resceret. Jure igitur in me nullam reprehendere negligentiam poteris, imò nec suspicari quidem debebis, quippe qui tam indesinenter, tam continuè, tamque studiosè operi cæpto semper institi, ut non solum visui meo prius optimo valde nocuerim: sed omne quoque corpus meum & vires continuâ nimium debilitaverim sêsione, multosque importunitate scribendi morborum contraxerim nodos.

Germanorum res gestas in confuso manent.

Auxit mihi non mediocriter, sed excessivè laborem, quòd pauci ab annis multis Germanorum res gestas, seriatim & sufficienter sine ordine corrupto & debita cum gravitate (quos tunc imitari possem) conscripserunt.

Nam mei, ut nosti, propositi fuerat inter successiones, & res gestas Abbatum insignis Monasterij tui Hirsaugiensis per digressum inserere, quacunque memorata digna occurrissent, non in qualibet natione, sed in Germanica tantum, & de his, quae vel regno nostro sunt subjecta, vel intermixta.

Germanos exteri scriptores transierunt.

Germani sumus, in Regno Germaniae vivimus: nostra imprimis merito curamus: & idè quod Nobis exteri faciunt, in eos refundere non timemus. Quis alterius nationis scriptor unquam laudavit Germanos? Quis hodie Italus? quis Gallus? quisve Hispanis auctor ab oris, dum scribit historias, Germanos non transiit? aut si recenscat, non fabulam inde sumit? Non ergo Pater venerande mireris, si pauca scripsi de Gallis, de Italis vero pauciora, quoniam & nostra consilio ipsi transierunt: & in rebus suis praclariorum sunt adornati scriptoribus. Unde nec nostra curant, nec sua neglexerunt. Germanorum vero in obscura hæctenus laet tenebrositate historia: nihil aut parum, quid majores gesserint nostri, ante mille annos simul & interea per multos, literis, quibus tunc fides adhiberi possit, invenitur expressum. Cujus mali cum plures sint causa, duas tamen ex omnibus in medium produco potiores.

Itali, Galli, & Hispani amatores sunt suarum historiarum.

Prima est, quòd Germanis innata semper fuerit barbaries quaedam Scythica feritate permixta, quâ suo more impulsu bellis dilandis, vel tuendis patrie terminis, ulciscendis injurijs & contumelijs, inquietandis vicinis, ampliandis divitijs, exercendis venationibus, hisque similibus operam navare magis consuevere quàm literis. Unde factum est, ut quia nihil curabant, nisi presentia, nemo scribere historias eorum vel didicit, vel curavit, qui omnem contempserunt eruditionem atque historiam. Ex hac scaturigine tenebrarum sunt cunctis penè Germaniae Principibus, & nostris, & qui retro vivere temporibus, quasi ex lacte morbus quidam (si dici fas esset) ignavia adhaesit, ut voluptatibus dediti, non scripturis, avaritiam & vanum potius sectentur honorem, quàm sui nominis immortalitatem. Hinc fit, ut cum Principes ipsi penè omnes historiarum hodie scriptores vel negligant vel contemnunt: nemo inter Germanos velit esse historiographus. Et quis pauperi consuleret, Principi scribere diviti, magna contemnent?

Germani Principes non curant Historiarum scriptores.

Quem hodie mihi dabis ex Germania Principibus cunctis (excipio duos tantum, quos novi) qui historiae scriptores foveat? qui Canes, & fistulatores historijs

storij non preerat? qui futuris presentia non preponat? Propterea perit memoria eorum cum sonitu Campanarum: & nullam apud posteros laudis vel immortalitatis consequentur memoriam, qui conscribendis historijs operam contempserunt. Sed dicerent forsitan aliqui. Vanum est & reprehensioni procul dubio iusta obnoxium: si homo Christianus vel suis actibus memoriam querat apud posteritatem, vel scriptis alienis. Quid enim hodie conducit Socrati, Platoni, Pythagora, Plotino, Porphyrio, ceterisque innumeris Gentilium Philosophis, quod apud nos in memoria habentur eorum nomina, ubi non sunt: & mentes siue anime eorum torquentur apud inferos, ubi manere perpetuo compelluntur? Simile de Regibus atque tyrannis gentium, qui scriptis alienis noti sunt, intelligatur. Paucis atque brevissimis Obiectores concludere possem; sed longiuscule placuit evagari.

Dicant mihi, quid conducatur sanctis Apostolis, Martyribus & Confessoribus, quod litteris commendata tot saeculis apud posteritatem eorum tenetur & manet inviolata memoria? Si nihil conducit, vanus est labor illorum, qui gesta per eos litteris commendaverunt. Si autem conducit, vel prodest aliquid, siue illis ad honorem, siue legentibus Nobis ad edificationem, non erit historiaram aspernanda conscriptio, in quibus & recte bonorum facta nobis proponuntur cum laudis merito, ad imitationem, & pravorum male ac perperam gesta cum digno vituperio producuntur in medium, quibus admonemur, ut similia caveamus. Neque solum historia lectorem suum honestis moribus instruit ad virtutem, sed in agendis magnam quoque industriam confert, atque prudentiam: quippe dum sine experientia hominem facit expertum, reddet eum sine detrimento ad quaeque futura pericula cautum. Siue enim de bonis historia loquatur, siue de malis, nunquam sine utilitate legitur, quoniam aut instruit lectorem ad virtutis laudate cultum, aut retrahit, ne pravorum imitando gesta, honoris incidat periculum. Historia enim conservatrix memoria, vinculum natura, baculusque & speculum est vite humanae; cuius officio manifestantur nobis longe retroactis temporibus praeterita: pacis bonum, & humane societatis commodum: quasi digiti ministerio cunctis ostenditur, & ad premium virtutis animus legentis invitatur. Historia Doctrinae est ignorantium, & bona informatrix parvulorum. Historia laudes virtutis praedicat, & bonorum virorum bene gesta memoria commendat. Historia taxat & punit impiorum scelera, & ut caveantur, cunctis facit manifesta. Quisquis ergo detestatur historias, aut malus est, aut ejus boni penitus expertus & ignarus. Nam si bonus esset, virtutumque decoratus ornatu, gauderet utique bonitatis suae participio & alios fieri per officium historia meliores. Malus autem vir, & qui nihil aut parum habet in se virtutis, ut posteritatem lateat, ignavus historiam detestatur. Boni autem viri, principes virtutum & laudabilium operum patrautores, (inter quos te venerande Pater non immerito judicavi ponendum) semper dilexerunt historias, & scriptores gestarum rerum magno in pretio habuerunt.

Felix igitur Hirsaugiana sancta Congregatio tua, quae sub tuo moderamine historiam hanc, fundationem & profectum sui Monasterij, nomina quoque, successiones, tempora & gesta memorabilia Dominorum Abbatum à primo usque ad Te, qui hodie praesides, continentem, per annos DCLXXV. meis laboribus, suis autem desiderijs, ordinatione, & impensis, merui obtinere. Unde Tibi gratias habebit omnis Hirsaugiana posteritas, & nomen tuum apud eos memoriam indubie consequetur eternam: siquae Tibi à posteris, quod Tu Majoribus tuis impendisti; ut qui illos quasi de sepulchris extractos Immortales fecisti, Ipse apud Hirsaugianam familiam etiam post fata nunquam moriaris. Sed cum laudis praconio, quod meruisti, Vivas in aeternum.

Historiae
amator est
Joannes iste
Hirsaug.
Abbas.

Nunc

Nunc ergo precor Tuam Humanitatem Reverendissime Pater, Vos quoque rogo Charissimi Fratres Hirsaugiani Monasterij Cultores, quatenus hoc præsens Volumine Annalium Vestrarum secundum, eâ benevolentia suscipiatis, quâ dudum accepistis & primum. Deinde fieri post funera potest, vivat oro Trithemius in ævum apud Hirsaugienses, quorum Annales tanto studio & labore rogatus conscripsit. Salvos Vos faciat DEUS, qui sine fine ubique vivit & regnat, Amen. Ex Canobio meo S. Jacobi, Virzburgensi. Ultimâ die mensis Decembris, Anno Domini MDXIX & meâ manu.

Joannes Trithemius Abbas.

Sequuntur Nomina Abbatum Hirsaugien-
sium, qui in hoc Volumine continentur.

Nomina
XVII. Ab-
batum
Hirsaugien-
sium
in hoc Vo-
lumine.

Joannes Abbas hujus Monasterij XXVI. Instituitur Anno Domini MCCLXV. & præfuit annis XI. mensibus III. diebus XV.
Volandus Abbas XXVII. ordinatur Anno Domini MCCLXXVI. & præfuit annis tribus, mensibus quatuor, diebus novem.
Crafftus Abbas XXVIII. præfuit Anno Domini MCCLXXX. præfuit annis XIII. diebus XX.
Gotfridus Abbas XXIX. eligitur Anno Domini MCCXCIII. & præfuit annis VII. mense uno, diebus XXIV.
Henricus II. Abbas XXX. institutus est Anno Domini MCCC. & præfuit annis XVI. mensibus X. diebus XX.
Sigismundus Abbas XXXI. ordinatus est Anno Domini MCCCXVII. & præfuit annis XXIV.
Wighardus Abbas XXXII. præfectus est Anno Domini MCCCXLI. & præfuit annis XII.
Wighardus II. Abbas XXXIII. electus est Anno Domini MCCCLIV. & præfuit annis V. mensibus VIII. diebus XXI.
Wignandus Abbas XXXIV. instituitur Anno Domini MCCCLIX. & præfuit annis XX. mensibus X. diebus XX.
Godfridus II. Abbas XXXV. ordinatur Anno Domini MCCCLXXX. & præfuit annis IX. mense uno, diebus XV.
Wighardus III. Abbas XXXVI. præfuit Anno Domini MCCCLXXXIX. & præfuit annis XI.
Fridericus II. Abbas XXXVII. electus est Anno Domini MCCCC. & præfuit annis XXVIII.
Wolframus Abbas XXXVIII. ordinatur Anno Domini MCCCCXXVIII. & præfuit annis XXXI. mensibus IX. diebus VIII.
Bernardus Abbas XXXIX. instituitur Anno Domini MCCCCLX. & præfuit annis XXII.
Georgius Abbas XL. ordinatur Anno Domini MCCCCLXXXII. & præfuit annis non plenè duobus.
Blasius Abbas XLI. electus est Anno Domini MCCCCLXXXIV. & præfuit annis XVIII. mensibus IX. diebus XVII.
Joannes Abbas XLII. ejusque nominis secundus, ordinatur Anno Domini MDIII. & præfuit hæctenus annis IX.

In